

Дело C-307/19**Резюме на преюдициалното запитване съгласно член 98, параграф 1 от
Процедурния правилник на Съда****Дата на постъпване в Съда:**

11 април 2019 г.

Запитваща юрисдикция:

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske (Висш търговски съд на Република Хърватия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

26 март 2019 г.

Ищец:

Obala i lučice d.o.o.

Ответник:

NLB Leasing d.o.o.

Предмет на главното производство

Гражданско производство, водено с цел събиране на основно задължение за заплащане на сумата за целодневен талон за паркиране в размер на 84,00 хърватски куни за паркиране на лек автомобил на 30 юни 2012 г. на обществен път в Задар (Хърватия).

Предмет и правно основание за отправяне на преюдициалното запитване

Искане за тълкуване на правото на Съюза на основание член 267 ДФЕС.

Преюдициални въпроси

- 1) Разрешено ли е нотариусите да извършват връчване на документи въз основа на Регламент (ЕО) № 1393/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 13 ноември 2007 година относно връчване в държавите

членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела, ако нотариусите връчват свои решения по дела, по които не се прилага Регламент № 1215/2012, като се има предвид, че в Република Хърватия нотариусите, действащи в рамките на предоставените им от националното право правомощия в производствата по принудително изпълнение въз основа на „автентичен документ“, не попадат в обхвата на понятието „съд или правораздавателен орган“ по смисъла на Регламент № 1215/2012. С други думи, след като нотариусите не попадат в обхвата на понятието „съд или правораздавателен орган“ по смисъла на Регламент № 1215/2012, могат ли те да прилагат правилата за връчване на документи по Регламент (ЕО) № 1393/2007 в рамките на предоставените им от националното право правомощия в производствата по принудително изпълнение въз основа на „автентичен документ“?

- 2) Може ли паркирането на улица и обществен път да се счита за попадащо в обхвата на понятието „гражданско дело“ по смисъла на Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (преработен текст) — с който регламент се урежда въпросът за компетентността на съдилищата, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела — след като правото на таксуване е предвидено в *Zakon o sigurnosti prometa na cestama* (Закон за безопасността на движението по пътищата) и в правилата за извършване на комунални дейности като публична дейност, особено като се има предвид, че по отношение на превозно средство, за което е установено, че няма талон за паркиране или е с невалиден талон за паркиране, веднага възниква задължение за заплащане на целодневен талон, все едно е било паркирано цял ден, независимо от точното време на използване на паркомястото, и съответно заплащането на целодневен талон има санкционен аспект, а в някои държави членки такова паркиране се счита за пътно нарушение?
- 3) Могат ли съдилищата в посочените по-горе съдебни спорове, свързани с паркиране на улица и обществен път, след като правото на таксуване е предвидено в Закона за безопасността на движението по пътищата и в правилата за извършване на комунални дейности като публична дейност, да извършват връчване на документи на ответниците в друга държава членка въз основа на Регламент (ЕО) № 1393/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 13 ноември 2007 година относно връчване в държавите членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела?

Ако въз основа на поставените по-горе въпроси се приеме, че този вид паркиране попада в обхвата на понятието „гражданско дело“, се поставят допълнителни въпроси:

- 4) В разглеждания случай се прилага презумпцията, че договорът се сключва със самото паркиране на улицата на обозначено с хоризонтална и/или вертикална сигнализация място, тоест счита се, че със самото паркиране се сключва договор и ако не се заплати цената за почасово паркиране, трябва да се заплати целодневен талон, поради което възниква въпросът противоречи ли презумпцията за сключване на договор със самото паркиране и съгласие за заплащане на цената за целодневен талон, ако не се закупи талон за почасово паркиране или ако изтече времето, за което е закупен този талон, на основните правила за предоставяне на услуги съгласно член 56 от Договора за функционирането на Европейския съюз и останалите достижения на правото на Европейския съюз?
- 5) Самото паркиране в разглеждания случай е извършено в Задар, поради което съществува определена връзка между този договор и съдилищата в Република Хърватия, но съставлява ли такова паркиране „услуга“ по смисъла на член 7, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1215/2012, тъй като услугата предполага, че предоставящата я страна извършва определена дейност, тоест че извършва определена дейност срещу заплащане, поради което възниква въпросът достатъчна ли е дейността на ответника, за да се счита за услуга? Ако съдилищата в Република Хърватия не разполагат със специална компетентност въз основа на член 7, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1215/2012, делата трябва да се водят пред съда по местоживееене на ответника.
- 6) Може ли паркирането на улица и обществен път да се счита за договор за наем на недвижим имот по смисъла на член 24, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1215/2012, след като правото на таксуване е предвидено в Закона за безопасността на движението по пътищата и в правилата за извършване на комунални дейности като публична дейност, а таксата се събира само в определена част от деня?
- 7) Ако в разглеждания случай не може да се приложи посочената по-горе презумпция, че до сключването на договор се е стигнало със самото паркиране (четвърти въпрос), възможно ли е този вид паркиране — при който правомощието за таксуване на паркирането произтича от Закона за безопасността на движението по пътищата и се предвижда заплащане на целодневен талон, ако предварително не е заплатен талон за почасово използване на паркомястото или ако изтече времето, за което е заплатен талонът — да се счита за деликт или квазиделикт по смисъла на член 7, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 1215/2012?
- 8) В разглеждания случай паркирането е извършено преди присъединяването на Република Хърватия към Европейския съюз, а именно на 30 юни 2012 г. в 13.02 ч, поради което възниква въпросът приложими ли са в разглеждания случай регламентите, засягащи

проблематиката с приложимото право, а именно Регламент № 593/2008 или Регламент № 864/2007, предвид действието им във времето?

Ако Съдът на Европейския съюз е компетентен да даде отговор по прилагането на материалното право, се поставят следните въпроси:

- 9) Противоречи ли презумпцията за сключване на договор със самото паркиране и съгласие за заплащане на цената за целодневен талон, ако не се закупи талон за почасово паркиране или ако изтече времето, за което е закупен този талон, на основните правила за предоставяне на услуги съгласно член 56 от Договора за функционирането на Европейския съюз и останалите достижения на правото на Европейския съюз, независимо дали собственикът на превозното средство е физическо или юридическо лице? Могат ли да се приложат правилата по член 4 от Регламент № 593/2008, що се отнася до определянето на материалното право в разглеждания случай (тъй като по делото не са приложени доказателства страните да са договорили приложимо право)?
- Ако е налице договор, става ли въпрос в разглеждания случай за договор за услуги, тоест възможно ли е такъв договор за паркиране да се разглежда като услуга по смисъла на член 4, параграф 1, буква б) от Регламент № 593/2008?
  - При условията на евентуалност, може ли въпросното паркиране да се разглежда като договор за наем по смисъла на член 4, параграф 1, буква в) от Регламент № 593/2008?
  - При условията на евентуалност, ако за това паркиране се прилага разпоредбата на член 4, параграф 2 от Регламент № 593/2008, възниква въпросът коя в разглеждания случай е характерната престация, тъй като ищецът на практика само обозначава площта на улицата за паркиране и таксува паркирането, а ответникът извършва паркирането и заплаща за него. Всъщност, ако се приеме, че характерната престация е тази на ищеца, ще се приложи правото на Република Хърватия, а ако характерната престация е тази на ответника, ще се приложи правото на Република Словения. Същевременно, като се има предвид, че правото на таксуване на паркирането в този случай се урежда по правото на Република Хърватия, с която [договорът] съответно е по-тясно свързан, ще се приложи ли все пак в разглеждания случай допълнителното правило по член 4, параграф [3] от Регламент № 593/2008[?]
  - Ако е налице извъндоговорно задължение по смисъла на Регламент № 864/2007, може ли такова извъндоговорно задължение да се разглежда като увреждане и съответно

приложимото право да се определи въз основа на член 4, параграф 1 от Регламент № 864/2007?

- При условията на евентуалност, може ли такъв вид паркиране да се разглежда като неоснователно обогатяване и съответно приложимото право да се определи въз основа на член 10, параграф 1 от Регламент № 864/2007?
- При условията на евентуалност, може ли такъв вид паркиране да се разглежда като водене на чужда работа без пълномощие и съответно приложимото право да се определи въз основа на член 11, параграф 1 от Регламент № 864/2007?
- При условията на евентуалност, може ли при този вид паркиране да се счита, че е налице *culpa in contrahendo* на ответника и съответно приложимото право да се определи въз основа на член 12, параграф 1 от Регламент № 864/2007?

Посочени разпоредби от правото на Съюза

Член 56 ДФЕС

Член 4, параграф 1, член 10, параграф 1, член 11, параграф 1 и член 12, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 864/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 11 юли 2007 година относно приложимото право към извъндоговорни задължения (Рим II) (ОВ L 199, 2007 г., стр. 40., наричан по-нататък „Регламент № 864/2007“)

Регламент (ЕО) № 1393/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 13 ноември 2007 година относно връчване в държавите членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела (връчване на документи) и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1348/2000 на Съвета (ОВ L 324, 2007 г., стр. 79., наричан по-нататък „Регламент № 1393/2007“), изменен с Регламент (ЕС) № 517/2013 на Съвета от 13 май 2013 г. (ОВ L 158, 2013 г., стр. 1.)

Член 4, параграф 1, точки б) и в) и член 4, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 593/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 17 юни 2008 година относно приложимото право към договорни задължения (Рим I) (ОВ L 177, 2008 г., стр. 6., наричан по-нататък „Регламент № 593/2008“)

Член 7, параграфи 1 и 2 и член 24, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 351, 2012 г., стр. 1., наричан по-нататък „Регламент № 1215/2012“), изменен с Регламент (ЕС) № 542/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. (ОВ L 163, 2014 г.,

стр. 1.) и Делегиран регламент (ЕС) 2015/281 на Комисията от 26 ноември 2014 г. (ОВ L 54, 2015 г., стр. 1.)

Посочени разпоредби от националното право

Съгласно член 1 от *Zakon o sigurnosti prometa na cestama* (Закон за безопасността на движението по пътищата, „*Narodne novine*“ № 67/2008, 48/2010 и 74/2011) с този закон се уреждат основните принципи на взаимоотношенията между лицата; поведението на участниците и другите субекти в движението по пътищата; основните правила, на които трябва да отговарят пътищата, що се отнася до безопасността на движението; правилата за движение по пътищата; системата на пътни знаци и подаваните сигнали от оправомощените лица. В член 5, параграф 1, точка б се посочва, че единиците на местно и териториално (регионално) самоуправление в съответствие с разпоредбите от този закон и с предварителното съгласие на министерството, отговарящо за вътрешните работи, регулират движението на своята територия, като по-специално определят площите за паркиране и начините на паркиране, забраните за паркиране и местата за ограничено паркиране.

Съгласно член 1, параграф 2 от *Zakon o komunalnom gospodarstvu* (Закон за комуналното стопанство „*Narodne novine*“ № 36/1995, 109/1995, 21/1996, 70/1997, 128/1999, 57/2000, 129/2000, 59/2001, 26/2003 — *Zakon o komunalnom gospodarstvu* (консолидиран текст), 82/2004, 110/2004, 178/2004, 38/2009, 79/2009, 153/2009, 153/2009, 49/2011, 84/2011, 90/2011 и 144/2012) комунално стопанство по смисъла на тази закон означава извършване на комунални дейности и по-специално предоставяне на комунални услуги, представляващи интерес за физически и юридически лица, финансиране на изграждането и поддържане на обекти и съоръжения на комуналната инфраструктура като цялостна система на територията на общините, градовете и град Загреб, а също и в областите, когато е предвидено в този закон.

В член 3 от Закона за комуналното стопанство се предвижда, че общински дейности по смисъла на този закон по-специално са снабдяването с питейна вода, отвеждането и пречистването на отпадни води, превозът на пътници в обществения транспорт, поддържането на чистота, депонирането на битовите отпадъци, общественото осветление и поддържането на обществените площи.

С *Odluka o organizaciji i načinu naplate parkiranja u Gradu Zadru* (Решение за организацията и начина на таксуване на паркирането в град Задар, „*Glasnik Grada Zadra*“ № 4/2011) се определят зоните за паркиране, времето, през което се извършва таксуване за паркиране на улични обществени паркинги, и цената за почасово паркиране.

Договорът за наем е уреден в членове 550—578 от *Zakon o obveznim odnosima* (Закон за задълженията, „*Narodne novine*“ № 35/2005, 41/2008, 125/2011, 78/2015 и 29/2018). Договор за наем на недвижим имот се сключва в писмена форма.

В тези разпоредби се предвижда, от една страна, че наемодателят е длъжен да предаде вещта на наемателя и да я поддържа в състояние, което е подходящо за уговореното ползване. За поддържането на вещта в състояние, което е подходящо за уговореното ползване, наемодателят е длъжен за своя сметка своевременно да извършва необходимите поправки, а наемателят е длъжен да го позволи. Разходите за дребните поправки и разходите за обикновената употреба на вещта обаче са за сметка на наемателя.

От друга страна, наемателят е длъжен да заплаща наемната цена в сроковете, определени с договора или закона, а при липса на договорни или законови разпоредби — съгласно обичаите по мястото на предаване на вещта на наемателя. Ако друго не е уговорено в договора или предвидено в закона, наемната цена се заплаща сред изтичане на наемния срок или на полугодие, ако договорът за наем е сключен за една и повече години. Ако договорът е сключен за неопределено време и не е уговорено друго, наемната цена се заплаща ежемесечно. Що се отнася до неплащането на наемната цена и до останалите вземания по договора за наем, наемодателят на недвижимия имот има право на залог върху внесените вещи от наемателя, подлежащи на принудително изпълнение, и може да ги задържи до удовлетворяване на тези вземания. Действието на договора за наем, чийто срок не е определен, нито може да се определи от обстоятелствата или по местните обичаи, се прекратява с развалянето му, за което всяка от страните може да уведоми другата в предвидения срок за предизвестие, а ако продължителността на срока за предизвестие не се определя в договора или закона или пък по местните обичаи, той е осемдневен при наем на движима вещь и тридесетдневен при наем на недвижим имот, като развалянето на договор за наем на недвижим имот се извършва в писмена форма.

Кратко представяне на фактите и главното производство

- 1 На 30 юни 2012 г. в 13.02 ч. на обществен път на улица в Задар, Хърватия, ответникът паркира лек автомобил без предварително да заплати талон за паркиране, поради което след извършена проверка ищецът му издава целодневен талон за паркиране, който ответникът впоследствие не заплаща.
- 2 На 20 февруари 2017 г. ищецът започва изпълнително производство пред нотариус в Пула, подавайки заявление за принудително изпълнение въз основа на автентичен документ.
- 3 На 8 март 2017 г. по посоченото заявление нотариусът издава разпореждане за принудително изпълнение въз основа на автентичен документ, с което разпорежда на длъжника, съответно ответника, да заплати 84,00 куни за

основното задължение, произтичащо от дневния талон, и 1 235,00 куни за вече извършени разходи в производството, както и 506,25 куни за евентуални бъдещи разходи в същото производство.

- 4 Връчването на разпореждане за принудително изпълнение въз основа на автентичен документ е извършено по пощата с препоръчано писмо с обратна разписка, а длъжникът подава частна жалба срещу това разпореждане, поради което делото е изпратено на компетентния търговски съд, който отменя разпореждането за принудително изпълнение въз основа на автентичен документ в частта, в която се разпорежда принудителното изпълнение, и производството продължава като гражданско производство по частната жалба срещу заповедта за плащане. Trgovački sud u Pazinu (Търговски съд Пазин) счита, че не е компетентен, поради което препраща делото за решаване на Trgovački sud u Zadru (Търговски съд Задр). Според последния е налице спор за компетентност и препраща делото на Visoki trgovački sud Republike Hrvatske (Висш търговски съд на Република Хърватия) за произнасяне по разглеждания случай.

Кратко изложение на мотивите за запитването

- 5 Макар основното задължение да е с малка стойност, в съдебната практика има много подобни дела, а отговорите на поставените въпроси не са толкова очевидни, че да няма място за основателно съмнение, поради което — тъй като Visoki trgovački sud Republike Hrvatske (Висш търговски съд на Република Хърватия) действа като последна инстанция в това производство — се взема решение предвид всички висящи въпроси да се отправи настоящото преюдициално запитване, за да се установи дали изобщо хърватският съд е компетентен да се произнесе в разглеждания случай, а ако такава компетентност е налице, при условията на евентуалност се поставя въпросът по кои правила се определя приложимото материално право.

Първи въпрос

- 6 В решение на Съда от 9 март 2017 г., Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193), се приема, че Регламент № 1215/2012 трябва да се тълкува в смисъл, че в Хърватия нотариусите, действащи в рамките на предоставените им от националното право правомощия в производствата по принудително изпълнение въз основа на „автентичен документ“, не попадат в обхвата на понятието „съд или правораздавателен орган“ по смисъла на този регламент.
- 7 В съответствие с член 14 от Регламент № 1393/2007 нотариусът в главното производство връчва на ответника разпореждането от 8 март 2017 г. за принудително изпълнение въз основа на автентичен документ с препоръчано писмо, изпратена по пощата.

- 8 Тъй като, от една страна, съгласно член 1 от Регламент № 1393/2007 последният се прилага по граждански и търговски дела, когато, за да бъде връчен един съдебен или извънсъдебен документ, той трябва да бъде изпратен от една държава членка в друга, и като се има предвид, от друга страна, обстоятелството, че в Хърватия нотариусите, действащи в рамките на предоставените им от националното право правомощия в производствата по принудително изпълнение въз основа на „автентичен документ“, не попадат в обхвата на понятието „суд или правораздавателен орган“ по смисъла на Регламент № 1215/2012, възниква първият въпрос, а именно разрешено ли е нотариусите да извършват връчване на документи въз основа на Регламент № 1393/2007, ако връчват свои решения по дела, по които не се прилага Регламент № 1215/2012.
- 9 С други думи, след като нотариусите не попадат в обхвата на понятието „суд или правораздавателен орган“ по смисъла на Регламент № 1215/2012, могат ли те да прилагат правилата за връчване на документи по Регламент (ЕО) № 1393/2007 в рамките на предоставените им от националното право правомощия в производствата по принудително изпълнение въз основа на „автентичен документ“?

Втори и трети въпрос

- 10 След това възниква въпросът дали в разглеждания случай по естеството си паркирането е гражданско или търговско правоотношение.
- 11 В разглеждания случай е видно, че правомощието на ищеца да таксува паркирането се основава на правилата от Закона за безопасността на движението по пътищата. Въз основа на правомощието по член 5, параграф 1, точки б от същия закон всички общини и градове приемат решения относно площите за паркиране и предоставят публичните си правомощия на учредени комунални търговско дружества, които да извършват събирането на таксите за паркиране. Въпросните решения относно площите за паркиране, с които се урежда таксуването на паркирането, се основават на публичните правомощия, предвидени както в Закона за безопасността на движението по пътищата, така и в правилата за извършване на комунални дейности по Закона за комуналното стопанство.
- 12 Чрез решението за организацията и начина на таксуване на паркирането в град Задар ищецът — в качеството си на търговско дружество, извършващо комунална дейност, чийто учредител е град Задар — е оправомощен да събира таксата за паркиране. В посоченото решение по-специално са включени правила за таксуване на уличните обществени паркинги, каквито са паркингите на уличното платно и тротоара, специално обозначени с хоризонтална и/или вертикална сигнализация в съответствие с правната уредба относно безопасността на движението, и обществените паркинги, намиращи се извън уличното платно. В посоченото решение (както и в други идентични решения на други градове и общини) се определят зоните за

паркиране, времето, по което се събира такса за паркиране на улицата, цената за почасово паркиране във всяка зона, евентуалните ограничения на продължителността на паркирането в определена зона и цената на целодневния талон за паркиране, ако се установи, че на паркинга се намира превозно средство, за което не е заплатена цената за почасово паркиране или е изтекло времето, за което предварително е заплатено паркиране. Целодневен талон обаче не може предварително да се закупи за цял ден паркиране, макар за него да има ценоразпис.

- 13 Макар в разглеждания случай присъствието на превозното средство да е установено на паркинга в 13.02 ч., ищецът иска от ответника да заплати цената за целодневен талон, все едно е било паркирано цял ден. Следователно по силата на правомощия от императивни разпоредби, а именно Закона за безопасността на движението по пътищата, на ползвателя едностранно се определя цена за паркиране, като при това, ако не е доброволно заплатена на час, тя се фиксира за цял ден паркиране независимо колко продължително превозното средство е било паркирано. От това може да се заключи, че разпоредбата е със санкционен характер, тоест заплаща се своеобразна санкция, тъй като паркирането не е било заплатено доброволно предварително почасово или е изтекло времето, за което е било заплатено.
- 14 В хърватската съдебна практика в такива хипотези на паркиране на улицата се прилага презумпцията за сключване на договор, тъй като се счита, че със самото паркиране на обществена площ, на която са поставени означения за паркомаясто, ползвателите сключват договор. Паркирането на такива площи се таксува в определено време от деня (тоест, не през всичките 24 часа в денонощието), а цената за паркирането се определя съобразно зоната на паркомаястото. Лицето, паркирало превозното средство, е длъжно да закупи талон за паркиране за определен времеви интервал (според зоната за паркиране), а ако се установи присъствие на превозно средство без закупен талон се заплаща целодневен талон за паркиране.
- 15 Счита се, че по отношение на сключването на договор за таксуване на такъв вид паркиране компетентни са общите съдилища, които се произнасят по реда на гражданското съдопроизводство, но в част от държавите членки се носи отговорност като за извършено нарушение и съответно се налагат санкции при неплащане на таксата за паркиране на обществени пътища, обозначени като места за паркиране, и посочената отговорност за извършено нарушение предполага заплащане на значително по-голяма сума спрямо тази, която би била платена предварително доброволно.
- 16 Таксуването на паркирането в повечето случаи се регулира и извършва от единиците на местно управление (градовете), на които са делегирани правомощията на националната и местната полиция за събиране на глоби за тези малки пътни нарушения. В Хърватия оправомощените юридически лица за таксуване на паркирането (в разглеждания случай ищецът) използват

контрольори, които системно обикалят паркингите на улиците и проверяват дали за превозното средство е закупен талон за паркиране, съответно дали е изтекло времето, за което е закупен такъв талон, и ако установят присъствието на превозно средство, за което не е заплатен талон за паркиране, издават целодневен талон за паркиране. Контрольорите са физически лица, които са в договорни правоотношения (трудов или граждански договор) с юридическите лица, оправомощени от единиците на местно управление или самоуправление да извършват дейността по таксуване на паркирането.

- 17 В разглеждания случай съответно не става въпрос за паркиране на устроен за целта паркинг — където ползвателите влизат на устроено за целта паркомясто, което е оградено и подготвено, и вземат определено потвърждение за извършеното паркиране или потвърждение за времето на влизане на паркинга — където е безспорно, че при това паркиране е налице класически договор по гражданското право и съответно то е гражданскоправно правоотношение.
- 18 Паркирането в разглеждания случай и класическият договор по гражданското право освен това се различават и по продължителността и начина на заплащане на паркирането, тъй като при паркиране, уредено по Закона за безопасността на движението по пътищата, след извършването му веднага трябва да се закупи талон за паркиране от автомат, който се намира на обществено място (или да се изпрати SMS съобщение за заплащане на паркиране), при това за предварително определено време веднага след извършеното паркиране. Ако времето, за което е заплатен талонът, е изтекло се заплаща целодневен талон (например, ако лицето паркира в 15.05 ч. и заплати паркиране за един час, тоест до 16.05 ч., в 16.25 ч. то ще бъде задължено да заплати цялата стойност на целодневен талон, съответно трябва да заплати сумата за цял ден паркиране, независимо че вече по-рано е заплатило сума за един час паркиране и че паркирането на това място се таксува, например, само до 17.00 ч.).
- 19 Тъй като в разглеждания случай ищецът твърди, че ответникът е паркирал на 30 юни 2012 г. в 13.02 ч., като същевременно ищецът претендира сума все едно въпросното превозно средство е било паркирано цял ден, може да се заключи, че тази претенция има санкциониращо действие, тъй като се заплаща сумата за целодневен талон, въпреки че много вероятно превозното средство не е било паркирано цял ден след като лицето, което проверява дали някое превозно средство няма талон, установява присъствието му едва в 13.02 ч. От друга страна обаче, таксуването на паркиране, което е свободно договорено, започва от момента, в който превозното средство влезе на паркинга, а заплащането се извършва при излизането на превозното средство от паркинга, като цената за паркиране обхваща само времето от влизането на паркинга до излизането от него.

- 20 В решение от 14 октомври 1976 г., LTU (C-29/76, EU:C:1976:137), Съдът приема, че понятието „граждански или търговски дела“ е самостоятелно понятие, което не зависи от вътрешното право на държавата членка на съответния съд. Съдът подчертава, че някои отношения между публичноправни субекти (независимо дали са организирани като търговски дружества) и частноправни субекти могат да попаднат в приложното поле на [Брюкселската конвенция относно компетентността и изпълнението на съдебните решения по граждански и търговски дела (подписана на 27 септември 1968 г.) (ОВ L 299, 1972 г., стр. 32; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 10, стр. 3)], но това не е така, когато публичноправният орган действа при упражняване на властническите си правомощия. Такъв по-специално е случаят, когато делото се отнася за таксуване на използването на публична услуга, а именно използването на съоръжения, когато тази услуга е задължителна и изключителна и когато цената за нея или методът за изчисляване на цената се определят едностранно за потребителите.
- 21 В решение от 16 декември 1980 г., Rüffer (C-814/79, EU:C:1980:291), Съдът допълнително пояснява понятието „гражданско дело“, като изтъква че в посоченото дело е налице производство, водено между публичноправен субект и частноправен субект, като в случая публичноправният субект действа при упражняване на властническите си правомощия, независимо че само се иска възстановяване на разходите за изваждане на кораб и теглене, поради което такова производство не може да се счита за „гражданско или търговско дело“. За да може спор между публичноправен и частноправен субект да се счита за „гражданско или търговско дело“ в производството трябва да се гарантират в границите на възможното равни и еднакви права и задължения, произтичащи от съответното положение за държавата и за частноправния субект.
- 22 В разглеждания случай е безспорно, че ответникът е гражданскоправен субект, че ищецът е юридическо лице, учредено от град Задар за извършване на комунални дейности, и че правомощието за таксуване на паркирането произтича от Закона за безопасността на движението по пътищата в качеството му на задължителен публичен акт. Цената за използване на паркинга се определя едностранно за собственика на превозното средство и това е единствената възможно процедура, ако някой иска да паркира на улицата (броят и достъпността на организирани места за паркиране, които не са на улицата, са изключително ограничени в градовете). Тъй като в разглеждания случай става въпрос за таксуване с целодневен талон, в което има санкционен аспект, тъй като не се определя съобразно продължителността на паркирането, а все едно превозното средство е било паркирано цял ден, макар присъствието му на паркинга да е установено в 13.02 ч., възниква въпросът за компетентността на хърватските съдилища да се произнасят с решения, тоест дали постановените от съдилищата решения могат да се изпълнят принудително в други държави членки или ищецът трябва да предприеме действия пред съда по местоживеене на ответника.

- 23 С оглед на гореизложеното и правните съображения, развити в решения С-29/76 и С-814/79, възниква въпросът може ли паркирането на улица и обществен път да се счита за попадащо в обхвата на понятието „гражданско дело“ по смисъла на Регламент 1215/2012, след като правото на таксуване е предвидено в Закона за безопасността на движението по пътищата и в правилата за извършване на комунални дейности като публична дейност, особено като се има предвид, че по отношение на превозно средство, за което е установено, че няма талон за паркиране или е с невалиден талон за паркиране, веднага възниква задължение за заплащане на целодневен талон, все едно е било паркирано цял ден, независимо от точното време на използване на паркомястото.
- 24 Възниква също така въпросът могат ли съдилищата в посочените по-горе съдебни спорове, свързани с паркиране на улица и обществен път, след като правото на таксуване е предвидено в Закона за безопасността на движението по пътищата и в правилата за извършване на комунални дейности като публична дейност, да извършват връчване на документи на ответниците в друга държава членка въз основа на Регламент № 1393/2007.

Четвърти въпрос

- 25 Ако в отговора на предходния въпрос се приеме, че този вид паркиране попада в обхвата на понятието „гражданско дело“, възниква допълнителният въпрос дали хърватските съдилища са компетентни да разгледат спор и постановят решение въз основа на Регламент № 1215/2012. Съгласно член 4 от този регламент искове срещу лица, които имат местоживеене в държава членка, независимо от тяхното гражданство, се предявяват пред съдилищата на тази държава членка. В разглеждания случай обаче ответникът е лице с местоживеене в друга държава членка, а именно Словения, поради което е възможно компетентността да се определи въз основа на член 7 или евентуално член 24, параграф 1, точка 1 от посочения регламент. Също така, предвид правилата за специалната компетентност по член 7 от същия регламент, възниква въпросът дали става въпрос за договорна или извъндоговорна отговорност.
- 26 Тъй като в хърватската съдебна практика се прилага презумпцията, че договорът се сключва със самото паркиране на улицата на обозначено с хоризонтална и/или вертикална сигнализация място, тоест счита се, че със самото паркиране се сключва договор и ако не се заплати цената за почасово паркиране, трябва да се заплати целодневен талон, поради което в разглеждания случай възниква въпросът противоречи ли презумпцията за сключване на договор със самото паркиране и съгласие за заплащане на цената за целодневен талон, ако не се закупи талон за почасово паркиране или ако изтече времето, за което е закупен този талон, на основните правила за предоставяне на услуги съгласно член 56 ДФЕС и останалите достижения на правото на Европейския съюз, независимо дали собственикът на превозното средство е физическо или юридическо лице?

Пети и шести въпрос

- 27 Ако сключването на договора е възможно със самото паркиране, възниква и въпросът какъв вид договор е сключен, а именно дали е договор, по силата на който компетентен може да бъде хърватският съд въз основа на член 7, параграф 1 или член 24 от Регламент № 1215/2012. Този въпрос възниква предвид съображение 15 от посочения регламент.
- 28 Ето защо, след като в разглеждания случай се презюмира, че до сключване на договора се стигнало със самото паркиране на улицата, възниква въпросът дали става въпрос за договор за услуги или за договор за наем на недвижим имот, въз основа на чийто клаузи хърватският съд би имал специална компетентност, или става въпрос за договор, за който не е предвидена възможност за специална компетентност на съд от друга държава членка, а само за съда по местоживеене на ответника.
- 29 В разглеждания случай ищецът в качеството си на лице, осигуряващо право на паркиране, само обозначава паркоместа на улицата и таксува паркирането, поради което възниква въпросът дали това е услуга или евентуално наем на недвижим имот. Този въпрос възниква поради колебанието, което се появява при проследяване на практиката на Съда. Всъщност в решение от 23 април 2009 г., *Falco Privatstiftung и Rabitsch* (C-533/07, EU:C:2009:257, т. 29.), по-специално се приема, че понятието за услуги най-малкото предполага, че предоставящата услугите страна извършва определена дейност и по-специално, че извършва определена дейност срещу възнаграждение, поради което е неясно дали самото обозначаване на паркоместа, таксуване чрез автомат и проверка закупен ли е талон, е достатъчна дейност, за да може въпросният договор да се счита за договор за услуга.
- 30 По-нататък, в определение от 14 ноември 2013 г., *Krejci Lager & Umschlagbetriebs* (C-469/12, EU:C:2013:788), Съдът приема, че договорът за складиране предполага определена дейност, състояща се в приемането на стоките, съхраняването им на сигурно място и връщането им в подходящо състояние, и този договор се счита за договор за услуги, но когато е сключен договор за наем на помещения, изключителна компетентност има съдът, където се намира недвижимият имот.
- 31 Паркирането в разглеждания случай е извършено в Задар, Хърватия, поради което съществува връзка между този договор и хърватските съдилища (първоинстанционен би бил *Trgovački sud u Zadru* (Търговски съд Задар), а като второинстанционен би се произнесъл *Visoki trgovački sud Republike Hrvatske* (Висш търговски съд на Република Хърватия), но възниква въпросът дали такова паркиране е „услуга“ по смисъла на член 7, параграф 1 от Регламент № 1215/2012? Всъщност услугата предполага предоставящата я страна да извършва определена дейност и по-специално да извършва определена дейност срещу възнаграждение, поради което възниква въпросът

дали дейността на ищеца е достатъчна, за да се счита за услуга. Ако хърватските съдилища нямат специална компетентност въз основа на член 7, параграф 1 от този регламент, делата трябва да се водят пред съда по местоживееене на ответника.

- 32 По-нататък, тъй като при този вид паркиране се заема определена площ от недвижим имот, има съображения, че може да става въпрос за договор за наем/аренда по член 24, параграф 1 от Регламент № 1215/2012. В разглеждания случай, тъй като паркирането не включва възможност да се получават доходи от паркомаястото, а само възможност то да се използва, може единствено да се сключи договор за наем и то въз основа на общите правила от Закона за задълженията.
- 33 Предвид тези разпоредби от Закона за задълженията може впрочем да се сключи, че този вид паркиране на улицата не може да се разглежда като договор за наем на недвижим имот, тъй като няма сключен договор в писмена форма и изобщо не е определян срок на наемането, а таксуване е предвидено за определен времеви интервал от деня (таксуване е предвидено само за определени времеви интервали през деня, а не за всички 24 часа) и в закона не е предвидено никакво право на залог върху превозните средства, които са паркирани в този недвижим имот. Същевременно, тъй като се заема определена площ от недвижим имот и има известни сходства с договора за наем, може би все пак е възможно да се приеме, че става въпрос за сключен договор за наем, поради което приложимо би се оказало правилото за компетентност по член 24, параграф 1 от Регламент № 1215/2012.
- 34 Възниква съответно въпросът може ли паркирането на улица и обществен път да се счита за договор за наем на недвижим имот по смисъла на член 24, параграф 1 от Регламент № 1215/2012, след като правото на таксуване е предвидено в Закона за безопасността на движението по пътищата и в правилата за извършване на комунални дейности като публична дейност, а таксата се събира само в определена част от деня.

Седми въпрос

- 35 Ако в разглеждания случай не може да се приложи посочената по-горе презумпция, че до сключване на договор се е стигнало със самото паркиране, възниква въпросът възможно ли е този вид паркиране — при който правомощието за таксуване на паркирането произтича от Закона за безопасността на движението по пътищата и се предвижда заплащане на целодневен талон, ако предварително не е заплатен талон за почасово използване на паркомаястото или ако изтече времето, за което е заплатен талонът — да са счита за деликт или квазиделикт по смисъла на член 7, параграф 2 от Регламент № 1215/2012 и тогава хърватските съдилища биха имали компетентност въз основа на това специално правило. Всъщност, ако не може да се приеме, че е налице някоя специална компетентност, хърватските съдилища няма да бъдат компетентни при воденето на дела, ако

те се отнасят за таксуване на паркиране в съответствие с правомощията, произтичащи от Закона за безопасността на движението по пътищата, а събирането на таксата ще е възможно само чрез съдилищата по местоживеене на ответника.

- 36 Регламент № 1215/2012 не съдържа подробни правила за това какво се счита за деликт или квазиделикт, но в член 2 „Извъндоговорни задължения“ от Регламент № 864/2007 се предвижда, че понятието „вреда“ обхваща всички последици, произтичащи от непозволено увреждане, неоснователно обогатяване, водене на чужда работа без пълномощие или culpa in contrahendo. Паркиране като обсъжданото в разглеждания случай при определени условия може да се счита за вид квазиделикт, тоест за обогатяване без основание или culpa in contrahendo, тъй като собственикът на превозното средство не е приел да сключи договор и не е закупил талон за паркиране от автомата, който се намира на обществено място.
- 37 Ако в разглеждания случай не може да се приложи посочената по-горе презумпция, че до сключването на договор се е стигнало със самото паркиране (четвърти въпрос), възниква въпросът възможно ли е този вид паркиране — при който правомощието за таксуване на паркирането произтича от Закона за безопасността на движението по пътищата и се предвижда заплащане на целодневен талон, ако предварително не е заплатен талон за почасово използване на паркоместото или ако изтече времето, за което е заплатен талонът — да се счита за деликт или квазиделикт по смисъла на член 7, параграф 2 от Регламент № 1215/2012.

Осми и девети въпрос

- 38 След предходната дилема дали става въпрос за договорна или извъндоговорна отговорност, от която зависи компетентността на съда, дилема се появява и по въпроса за приложимото право.
- 39 В разглеждания случай паркирането е извършено на 30 юни 2012 г., тоест преди 1 юли 2013 г., когато Хърватия се присъединява към Съюза, поради което на първо място възниква въпросът приложими ли са в разглеждания случай регламентите, засягащи проблематиката с приложимото право, а именно Регламент № 593/2008 или Регламент № 864/2007, предвид действието им във времето.
- 40 Описаната по-горе дилема се подхранва от вижданията, изразени в решение на Съда от 5 ноември 2014 г., VG Vodoopskrba (C-254/14, ECLI:EU:C:2014:2354), в което Съдът решава, че не е компетентен да отговори на поставения въпрос, тъй като фактите в главното производство са настъпили преди датата на присъединяване на Хърватия към Съюза. От друга страна обаче, в решение от 14 февруари 2019 г., Milivojević (C-630/17, ECLI:EU:C:2019:123), където в главното производство договорът между страните също е сключен преди присъединяването на Хърватия към Съюза,

Съдът отговаря на поставения въпрос, тъй като се установява, че някои последици, свързани с този договор и правоотношенията, възникнали в резултат от него, продължават да са налице.

- 41 Предвид описаната по-горе правна дилема и като се има предвид, че в разглеждания случай паркирането е извършено преди присъединяването на Хърватия към Съюза, а именно на 30 юни 2012 г. в 13.02 ч., възниква въпросът приложими ли са в разглеждания случай регламентите, засягащи проблематиката с приложимото право, а именно Регламент № 593/2008 или Регламент № 864/2007, предвид действието им във времето.
- 42 Ако отговорът на въпроса за действието във времето е утвърдителен, тоест ако Съдът е компетентен да даде отговор по прилагането на материалното право, възниква въпросът дали, що се отнася до определянето на материалното право, са приложими правилата по Регламент № 593/2008 или по Регламент № 864/2007, тъй като в разглеждания случай дилемата е дали става въпрос за договорна или извъндоговорна отговорност, като се има предвид че в хърватската съдебна практика се прилага презумпцията, че договорът се сключва със самото паркиране на улицата на обозначено с хоризонтална и/или вертикална сигнализация място, тоест счита се, че със самото паркиране се сключва договор и ако не се заплати цената за почасово паркиране, трябва да се заплати целодневен талон.
- 43 Ако тази презумпция не противоречи на основните правила за предоставяне на услуги съгласно член 56 ДФЕС и останалите достижения на правото, независимо дали собственикът на превозното средство е физическо или юридическо лице (четвърти въпрос), възниква въпросът могат ли съответно да се приложат правилата по член 4 от Регламент № 593/2008 (тъй като по делото не са приложени доказателства страните да са договорили приложимо право), що се отнася до определянето на материалното право в разглеждания случай.
- 44 От една страна, ако се приеме, че наистина става въпрос за договор, възниква въпросът дали в разглеждания случай става въпрос за договор за услуги, тоест дали такъв договор за паркиране може да се счита за услуга по смисъла на член 4, параграф 1, точка б) от Регламент № 593/2008, където се предвижда че договорът за предоставяне на услуги се урежда от правото на държавата, където е обичайното местопребиваване на доставчика на услугата. Ако се приеме, че не е налице договор за услуги, възниква въпросът дали става въпрос за договора за наем, за който съответно приложими биха се оказали правилата по член 4, параграф 1, точка в) от този регламент, където се предвижда, че договорът за вещно право върху недвижима вещь или за наем на недвижима вещь се урежда от правото на държавата, където се намира вещта. Ако в разглеждания случай не става въпрос нито за договор за предоставяне на услуги, нито за договор за наем, приложима за такъв договор би била разпоредбата на член 4, параграф 2 от посочения регламент. Възниква обаче въпросът коя в разглеждания случай е

характерната престация, тъй като ищецът на практика само обозначава площта на улицата за паркиране и таксува паркирането, а ответникът извършва паркирането и заплаща за него. Всъщност, ако се приеме, че характерната престация се извършва от ищеца, ще се приложи хърватското право, а ако се приеме, че я извършва ответникът, приложимо ще бъде словенското право. Същевременно, като се има предвид, че правото на таксуване на паркирането в този случай се урежда по хърватското право, с което [договорът] съответно е по-тясно свързан, възниква въпросът ще се приложи ли все пак в разглеждания случай допълнителното правило по член 4, параграф [3] от посочения регламент.

- 45 От друга страна, ако не се приеме, че със самото паркиране е сключен договор, възниква въпросът може ли такъв вид паркиране, при което правомощието за таксуване на паркирането произтича от Закона за безопасността на движението по пътищата, да се счита за извъндоговорно задължение по смисъла на Регламент № 864/2007, съгласно който извъндоговорните задължения включват вредата като последица, произтичаща от непозволено увреждане, неоснователно обогатяване, водене на чужда работа без пълномощие или *culpa in contrahendo*. Ако такова паркиране се счете за увреждане, въз основа на член 4, параграф 1 от този регламент ще се приложи правото на държавата, в която е настъпило увреждането. Ако обаче такова паркиране се счете за неоснователно обогатяване, въз основа на член 10, параграф 1 от същия регламент ще се приложи хърватското право, тъй като задължението е възникнало поради извършеното от ответника непозволено увреждане. Ако пък такова паркиране се счете за водене на чужда работа без пълномощие, въз основа на член 11, параграф 1 от посочения регламент ще се приложи хърватското право, тъй като задължението е възникнало поради извършеното от ответника непозволено увреждане. Накрая, ако е счете, че при такова паркиране е налице *culpa in contrahendo* на ответника, въз основа на член 12, параграф 1 от посочения регламент ще се приложи хърватското право като приложимо право за сключения договор.